

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

סדר נזיקין | מסכת עבודה זרה, דף מ"ו-נ"ב
פרשת ואתחנן | ט"ו באב תשפ"ה (3-9 לאוגוסט 2025)

הלימוד מוקדש להצלחת חיילי צה"ל, השבת החטופים ורפואת הפצועים

אחינו כל בית ישראל
הנתנים בצרה ובשביה
העומדים בין בים ובין ביבשה
המקום ירחם עליהם
ויצאם מצרה לרחוקה

ומאפלה לאורה
ומשעבוד לגאולה
השתא בענלא ובזמן קריב
ונאמר אמן

דף מ"ו: הזאה

מי שנטמא ממת אינו נטהר עד שמזים עליו ממי פרה אדומה.

מן התורה אין כל איסור להזות בשבת על הטמא, אך חז"ל נזרו שלא לעשות כן, כי ההזאה מטרת את הטמא, ויש בכך משום דמיון למלאכה, כי פעולת ההזאה יוצרת טהרה.

התלמוד מוסיף ואומר שאפילו אם טמא זקוק להזאה בשבת שהיא ערב פסח, ובלי ההזאה הוא לא יוכל לקיים את מצות הקרבת קורבן פסח - אין להזות עליו בשבת, כדי לא לעבור על גזרת חז"ל.

דף מ"ז: דיחוי אצל מצוות

ישנו מושג תלמודי ידוע האומר כך: "יש דיחוי אצל מצוות, או אין דיחוי אצל מצוות". אחת מהלכות קורבנות קובעת כי קורבן שנספס להקרבה על המזבח - לעולם אין מקריבים אותו אפילו שהפסול שלו נעלם לחלוטין. כך לגבי קורבנות, אך לגבי שאר

המצוות - התלמוד מסתפק. דגמה: נקרא מסתפקת. למשל - נוכרי לקח לולב ועבד לו עבודה זרה. כעת הלולב אסור בהנאה וכמוכן שאי אפשר לקיים בו מצות ארבעת המינים. כעבור ימים אחדים הבין הנוכרי כי זו ממש טיפשות לעבוד ללולב, והוא זרק אותו. ברגע שהוא זרק אותו - הלולב הפסיק להיות עבודה זרה ומוותר ליהנות ממנו. עבר יהודי ברחוב וראה את הלולב הזרוק. כעת הספק הוא האם מותר להשתמש בלולב - כי "אם יש דיחוי אצל מצוות", אזי גם לגבי מצוות אנו אומרים שחפץ שנדחה מן האפשרות לקיים בו מצוה, לעולם אי אפשר לקיים בו מצוה

דף מ"ח: מדוע הזדרז רב ששת?

האמורא רב ששת היה עיור, והיה לו שמש שתפקידו היה לשמש אותו ולהלך אותו ממקום למקום. יום אחד אמר רב ששת לשמשו: "כשנגיע למקום ההוא, שעוברים בו תחת אילן - תמשוך אותי במרוצה".

מה גרם לרב ששת לרוץ? באותו מקום היה נטוע עץ של עבודה זרה שענפיו עשו צל על הרחוב. מעבודה זרה אסור ליהנות, ולכן אסור ללכת מתחתיו. כל זאת רק אם יש דרך אחרת שאפשר לעבור בה,

מן התלמוד

סדר נזיקין, מסכת עבודה זרה דף מ"ח

אמר ליה רב ששת לשמעיה: כי מטית להם ארחיטני. היכי דמי? אי דליכא דירכא אחרינא, למה לי ארחיטני? מישראל שרי? ואי דליכא דירכא אחרינא, כי אמר ארחיטני מי שרי? לעולם דליכא דירכא אחרינא, ואדם חשוב שאני.

כי מטית להתם - כאשר תגיע לשם

ארחיטני - תריץ אותי

דירכא אחרינא - דרך אחרת

הסבר: רב ששת אמר לשמש שלו, שהיה מוליך אותו: כשאתה מגיע מתחת לצל של עץ האשרה, שהוא עבודה זרה, תריץ אותי מהר שלא איהנה ממנו. שואלת הגמרא: במה מדובר? אם אין דרך אחרת - מותר לעבור שם בלי לרוץ, ואם יש דרך אחרת - מה מועילה הריצה? ומשיבים: לא הייתה דרך אחרת, אבל אדם חשוב כמו רב ששת הקפיד יותר במעשיו ולכן השתדל לרוץ שם.

תפילה לשלום חיילי צה"ל:

מי שברך אבותינו
אברהם יצחק ויעקב,
הוא יברך את חילי צבא ההגנה לישראל
ואנשי כחות הבטחון,
העומדים על משמר ארצנו וערי אלהינו,
מגבול הלבנון ועד מדבר מצרים,
ומן הים הגדול עד לבוא הערבה
ובכל מקום שהם, ביבשה באויר ובים.
יתן ה' את אויבינו הקמים עלינו
נגפים לפניהם!

הקדוש ברוך הוא ישמר ויציל את חילינו
מכל צרה וצוקה, ומכל נגע ומחלה,
וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם.
ידבר שונאיהם תחתיהם,
ועטרים בכתר ישועה ובעטרת נצחון.
ויקיים בהם הכתוב:
"כי ה' אלהיכם ההלך עמכם,
להלחם לכם עם איביכם להושיע אתכם".
ונאמר: "אמן".

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי
המנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר
לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ח:	ניו יורק:
כניסת שבת: 18:55	כניסת שבת: 19:43
יציאת שבת: 20:08	יציאת שבת: 20:47
ישראל ת"א:	גרמניה:
כניסת שבת: 19:10	כניסת שבת: 20:19
יציאת שבת: 20:10	יציאת שבת: 21:44

חברותא

מתפללים

משפחת כהן למדה ביחד את פרשת השבוע וקראה את עשרת הדיברות. לאחר הלימוד התפתח דיון סוער על הדיבר האחרון: "...ולא תתאנה בית רעך שזדו ועבדו ואמתו שורו וחמרו וכל אשר לרעך".

מצד שני:

חלק מבני המשפחה טענו שלא צריך להסתכל מה שיש למישהו אחר, ולא צריך לרצות גם את מה שיש לו. כל אחד צריך להסתפק במה שיש לו ולא לחמוד ולרצות דברים שיש לאחרים. זו בדיוק כוונת הדיבר האחרון: "...ולא תתאנה... וכל אשר לרעך".

מצד אחד:

חלק מבני המשפחה טענו שאם אדם רואה משהו יפה אצל מישהו אחר - בית יפה, רכב יפה, בגד, תכשיט או כל דבר אחר, באופן טבעי גם הוא רוצה שיהיה לו דבר כזה, וזה לא נקרא לא תחמוד.

מה דעתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפללתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שונים

★ | מן ההסטוריה

שיירת השבויים והמנורה מובלים לרומא

בשנת 70 לספירה הצליחו הרומאים לדכא את המרד הגדול שפרץ ביהודה. המצביא טיטוס, בנו של אספטיניוס, כבש את ירושלים, החריב אותה ושרף את בית המקדש. יהודים רבים נהרגו, ורבים אחרים נפלו בשבי. במסגרת חגיגות הניצחון שלו, הכריח טיטוס את השבויים היהודים להילחם בזירה זה בזה או בחיות טרף, והרג אותם בדרכים אכזריות. כאשר חזר לרומא הצעיד אותו שבויים רבים בתהלוכת ניצחון המכונה "טריומף", בה הוצגו לראווה כלי המקדש שנבזזו. בראש התהלוכה צעד שמעון בר גיורא, אחד ממנהיגי המרד, שהוצא להורג בסופה. מאוחר יותר הונצחה התהלוכה בתבליט על שער טיטוס שנבנה לכבודו.

תבליט משער טיטוס בו נראית תהלוכה של לגיונרים רומאים הנושאים שלל מבית המקדש (Wikipedia, Cassius Ahenobarbus)

♥ | על המפה

תבליט המנורה בשער טיטוס ברומא

שער טיטוס נמצא ברומא. הוא נקרא על שמו של טיטוס, המצביא הרומאי שהחריב את בית המקדש השני. את השער בנה אחיו של טיטוס, דומיטיאנוס, בשנת 82 לספירה, כדי לפאר את נצחונם על היהודים. גובה השער 15.4 מטרים ורוחבו 13.5 מטרים.

על השאר מופיעים תבליטים שונים, שבאחד מהם נראים חיילים רומאים נושאים את כלי המקדש, ביניהם מנורת הזהב, ויהודים שנלקחו בשבי. יהודי רומא נהגו שלא לעבור דרך שער טיטוס, אולם ביום ההכרזה על הקמת מדינת ישראל בתש"ח הם צעדו דרכו בכיוון ההפוך, כדי לסמל את השיבה מרומא לארץ ישראל. צורת המנורה שמופיעה על השער מופיעה על סמל מדינת ישראל.

👤 | מי אני?

1. אחד הכלים ששימשו בבית המקדש.
2. עשויה כולה מזהב טהור.
3. היו בה שבעה קנים.
4. הכהנים הדליקו אותה בכל ערב.
5. מופיעה על סמל מדינת ישראל.

המלצת זיסט טוטאט

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

- 1 מהו האירוע המצויר כאן?
- 2 מי היא הדמות הניצבת על הכרכרה בצד ימין?
- 3 מיהם האנשים הסוחבים את המנורה?
- 4 מהו המבנה המצויר בצד שמאל, היכן הוא נמצא ואיך הוא קשור לציור?

חידה!

אם תקחו את הסכנה,

תקפדו את זנבה ותשנו את סדרה,

תקבלו משהו שלא רואים בעין,

אבל הוא אוסר את שתיית היין.

מינהל החינוך הדתי,
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

חמד של מושג

שבת נחמו

שבת נחמו היא השבת שאחרי תשעה באב. היא נקראת כך משום שקוראים בה את ההפטרה הפותחת במילים "נחמו נחמו עמי" בספר ישעיהו, בה מנחם ה' את העם לאחר החורבן. זו השבת הראשונה מתוך "שבע דנחמתא" - שבע שבתות שבהן מפטירים בנבואות נחמה.

5780
ה'תש"פ

5778
ה'תשע"ח

5727
ה'תשכ"ז

5708
ה'תש"ח

5707
ה'תש"ז

5699
ה'תרצ"ט

5657
ה'תרל"ז

5323
ה'רמ"ג

5260
ה'תת"ס

5258
ה'תת"ח

4900
ה'רמ"ב

4800
רש"י

4650
רבי סעדיה גאון

4260
ימי הביניים

510
תקופת הראשונים

1492
גירוש ספרד

1500
ה'ת"ק

2019
שנת סיום הש"ס
ללומדי הדף היומי

2017
70 שנה
למדינת ישראל

1969
הרב
אריה לוי

1967
מלחמת
ששת הימים

1948
הקמת
המדינה

1947
מלחמת
העצמאות

1939
שואה

1897
ה'תרצ"ז

רבי יוסף
קארו

1500
ה'ת"ק

1492
גירוש ספרד

ה'רמ"ב

רש"י

רבי סעדיה
גאון

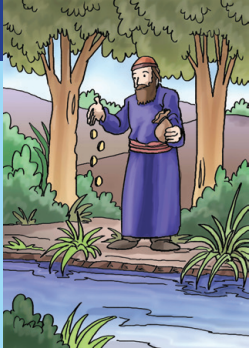
ימי הביניים

תקופת הראשונים

סדר נזיקין | מסכת עבודה זרה דף מ"ח - נ"ב

אך אם אין דרך אחרת, מותר ללכת תחתיו, מפני שהחולר בדרך זו אינו מתכבד ליהנות מן הצל, כל רצונו הוא לעבור ברחוב.

דף מ"ט: הנאה מיין נסך

איש אחד הגיע לרב חסדא עם שאלה: יש לו כמות גדולה של יין כשר, ואירעה טעות מצערת: התערב יין נסך ביין הכשר. מה עושים?
אמר לו רב חסדא: "הבעיה שלך היא שאם תמכור לנוכרי את כל כמות היין - נמצא שאתה מרויח גם על יין-הנסך שבתוכו, ולכן העצה שלי לך היא לזרוק לנהר ארבעה זוזים, כשויין-הנסך. עכשיו אתה יכול למכור לנוכרי את כל היין, ולא הרוחת מאומה על יין-הנסך".

דף נ"א: מדרכות מאבנים של עבודה זרה

ארמונו של ינאי המלך, שמלך בתקופת בית המקדש השני, נחרב. באו עובדי כוכבים והקימו גל אבנים לעבודה זרה. חלפה תקופה נוספת ובאו עובדי כוכבים אחרים שלא עבדו לאבנים אלא לדברים אחרים, ולכן הם פירקו את המבנה של העבודה זרה ונטלו את האבנים לרצף בהן דרכים ומדרכות. היו חכמים שנמנעו ללכת על מדרכות אלו, מפני שהאבנים הללו שימשו בעבר לעבודה זרה. אמר רבי יוחנן: הם יכולים ללכת עליהן, שהרי אפילו רבי מנחם הצדיק שמכונה "בנם של קדושים", הולך עליהן.

מדוע הוא כונה רבי מנחם היה קדוש, וגם אביו, רבי סימאי, היה קדוש. כה התעלה והתקדש רבי מנחם, עד שאפילו נזהר שלא להסתכל על צורה של מטבע, אף הוא נראה ומה כתוב עליו, כי הוא הרגיש, שאם יסתכל על הכסף, זה עלול להפריע לו בעבודת ה'.

דף נ"א: הפגישה המרגשת של רבי אושעיא

התלמוד בדרך זה מביא הלכה בשם רבי אושעיא, עליו מסופר מעשה מרתק שאירע בילדותו. לאחר שנולד רבי אושעיא, הלך אביו, רבי חמא בן ביסא, ללמוד תורה במשך שנים עשר שנה. כשהגיע לעירו לאחר התקופה הארוכה, הוא לא הלך מיד לביתו, כדי שלא יבלו מעוצמת ההפתעה, אלא הלך לבית המדרש שבגור וביקש שידעו לבני ביתו שהוא חזר. בעודו נמצא בבית המדרש, התישב לפניו ילד ושאל אותו שאלות בלימוד. ראה רבי חמא שהילד מצטיין ביותר בלימוד התורה, והצטרף בליבו: "מי יודע, אולי אם הייתי נשאר כאן כל השנים ולומד עם בני, גם הוא היה יודע ללמוד כה טוב".

אחר כך הלך רבי חמא לביתו, ושם הוא פגש את... הילד מבית המדרש. התברר שזה היה בנו... (על פי התלמוד במסכת כתובות, דף ס"ב).

דף נ"ב: המעמיד דין שאינו הגון

ריש לקיש אמר בתלמוד: "כל המעמיד דין שאינו הגון - כאילו נוטע אשורה בישראל". כלומר: מי שפועל למנות לבית דין דין שאינו הגון ואינו רואי לכהן כדן, כה חמור מעשהו כאדם שנטע עץ אשורה לעבודה זרה.

מדוע הוא מושווה דוקא למי שנוטע עץ לעבודה זרה? הריטב"א מסביר כי כאשר הדגים יושבים לדון בדיני התורה, השכינה שורה ביניהם, ואם השתרבב לבית הדין דין שאינו הגון, כמובן שהשכינה אינה שורה עמם. מי שמיינה את הדין שאינו הגון סילק את השכינה ולכן השווה את המעשה החמור למעשה של עבודה זרה.

דבר תורה

אחת השאלות המפורסמות על הפסוק "ואהבת את ה' אלוהיך" היא: כיצד ניתן לצוות את האדם לאהוב? הרי מדובר ברגש שהוא דבר לכאורה בלתי נשלט?

ישנן תשובות רבות לשאלה זו, אך ניתן גם להציע דרך אחרת לקרוא את הפסוק ולעקור את השאלה מעיקרה:

"ואהבת" - לא רק שתאהב אתה, אלא שתגרום לבריות כולן להתמלא באהבה לבורא. על ידי שיראו אותך - מתנהג בדרך ארץ, בצורה מנומסת ומכובדת - ירצו ויתמלאו גם הם באהבה לאלוהיך וכך תרבה אהבת ה' בעולם. על זאת דרשו חכמינו בגמרא (מסכת יומא, פ"ו): "ואהבת" - שיהא שם שמים מתאהב על ידך - שיהא קורא ושונה... ויהא משאו ומתנו בנחת עם הבריות. מה הבריות אומרות עליו? אשרי אביו שלמדו תורה אשרי רבו שלמדו תורה... ראו כמה נאים דרכיו כמה מתוקנים מעשיו..."

שאלות השבוע

1. האם מותר לטהר טמאים בשבת?
2. מי היה "בנם של קדושים"?
3. כמה שנים לא ראה רבי אושעיא את אביו?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עולן עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העולן עליו אתם עונים.*בפיקוח רואה חשבון

תשובות

הציור השבועי (עמ' 3)

1. השיירה המובלת לרומא לאחר חורבן בית המקדש.
2. טיטוס.
3. השבוים היהודיים.
4. מבנה הקוליסאום ברומא, הוקם בתקופת חורבן בית המקדש.

חידה (עמ' 3)

תשובה: נסך